f1.50 9

DE AVIFAUNA

VAN

BUSSUM

Een inventarisatie van de Vogelwereld
uitgevoerd door de Avifaunacommissie
van de Vogelwerkgroep 't Gooi e.o. 1970

N. J. Dwars
Prinsenstraat 15
Hilversum

errata :

pag. 1 : twaalfde regel : voorwaarden = waarden

pag. 2 : voorlaatste regel : Een tointal wandelen = Wandelen etc.

pag. 5 : vanaf derde regel lezen als volgt :

In het broedseizoen met een gemiddelde van vier jonge vogels per nest, kan het aantal jonge vogels in Bussum dus op ongeveer 41.000 worden geschat. Dat betekent, dat in het "hoogseizoen" er in Bussum meer vogels dan mensen voorkomen (61.776 vogels). Het aantal broedparen in de vogelwereld is echter even groot als het aantal Bussum gezinnen : ongeveer 10.000 !
Er vindt uiteraard .... enz.

De Avifauna van Bussum kwam tot stand dank zij de medewerking van de volgende personen:

Dhr. J.L.Bos
Dr. W.Kraak
Dhr.F.Longayroux
Dhr.J.Muilwijk
Dhr.P.Oostendorp
Mej.M.Oosterwaal
Dhr.F.G.Rijnja
Dhr.J.Wijma

Technische medewerking:

Dhr.R.Hovingh
Mej.A.van Rossum
Dhr.L.F.Rijnja

A L G E M E E N

Alle vogels worden geteld !!!

Het zal niet lang meer duren, of de meeste Nederlandse vogels zullen zijn geregistreerd. Steeds meer vogelwerkgroepen en amateurornithologen gaan over tot het tellen van de Avifauna, de vliegende dierenwereld, de vogels. Het betekent niet, dat er een waterdichte "burgelijke stand" zal worden aangelegd. Er zullen heus wel een paar mezen of mussen en mogelijk wel enkele zeldzame soorten aan de aandacht ontsnappen. Niettemin hebben controles uitgewezen, dat de uitkomsten van de tellingen de realiteit vrij goed benaderen.

.-.-.-.-.-.

Waarom vogels tellen; waarom het aantal broedparen vaststellen? Bij de liefhebbers, de hobbyisten, overheerst het sportieve element, echter met een ondertoon van ernst. Deze liefhebberij omsluit grote, praktische voorwaarden. In wetenschappelijke kringen is men verheugd over het aantal amateurornithologen, dat zich inzet voor de inventarisatie van de vogelwereld.

In de afgelopen jaren met de toenemende druk op de recreatiegebieden, de verontrustende water- en bodemverontreiniging, het soms ongelimiteerd gebruik van pesticiden, zijn momentopnamen, als een Avifauna, noodzakelijk geworden. Dank zij de Avifauna's nu kan de omvang van de schade in de vogelwereld worden vastgesteld. Met de verworven kennis is het dikwijls mogelijk passende maatregelen te treffen.

En helaas is maar al tezeer komen vast te staan, dat in vele streken van ons land de vogelstand ernstig te lijden heeft onder de onachtzaamheid waarmee de mens de natuur hoedt. Het is noodzakelijk, dat de mens tot een grotere behoedzaamheid in de natuur wordt gemaand en ook dat er snel wettelijke voorzieningen moeten worden getroffen om een algehele ramp in de vogelwereld te voorkomen.

.-.-.-.-.-.

Het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland de gemeenten in deze provincie aan te sporen sommige verdelgingsstoffen niet meer te gebruiken, mag een lichtend voorbeeld worden genoemd! Mag ook de WET op de verontreiniging van oppervlaktewateren snel van kracht worden, want voor de vogels dreigen -met name de randmeren- een poel des doods te worden! Mogelijk kan reeds in gewestelijk verband in het Gooi iets tot stand worden gebracht. Als nu eens de zes gemeenten konden besluiten in het vervolg de "gifspuit" te laten staan om over te gaan op "conservatieve" methoden..... in het belang van de vogels!

Het ontstaan van de.....

"AVIFAUNA van het GOOI".

Vier jaar geleden is Vogelwerkgroep het Gooi opgericht. Eén van de taken, welke de werkgroep zich terstond stelde, was het samenstellen van de Avifauna van het Gooi. Een lijst dus van alle broedvogels van het Gooi zo mogelijk aangevuld met doortrekkende zomer- en wintervogels. Daartoe werd een Avifaunacommissie in het leven geroepen, welke de inventarisatie ter hand nam.

Het bleek kort hierop mogelijk het Gooi in te passen in de "Avifauna van Midden-Nederland". Een Utrechts initiatief. VWG het Gooi werd gevraagd aandeel te nemen in deze omvangrijke inventarisatie van een groot stuk Nederland. Leden van de Avifaunacommissie namen het Gooi als uitloper van de "Heuvelrug" voor hun rekening alsmede de aangrenzende weilanden- en plassengebied. Hierbij werd assistentie ontvangen van de Utrechtse kring, omdat daar reeds eerder de tellingen waren ingezet en men zich graag aan het schema wenste te houden. Zo zal binnen niet al te lange tijd het omvangrijke boekwerk de "Avifauna van Midden-Nederland" verschijnen.

.-.-.-.-.-.

Hoewel de tellingen van de broedvogels van het Gooi inmiddels is voltooid, beschouwt de Gooise commissie hiermee haar taak niet als beeindigd. Ook in de komende jaren zal zij doorgaan met tellen en inventariseren. De Gooise Avifauna opgenomen in het groter geheel van Midden-Nederland, wil zij de komende jaren opnieuw testen en uitbouwen. Zij hoopt binnen enkele jaren een eigen "Avifauna van het Gooi" te kunnen uitgeven maar dan uiteraard in een aangepaste, uitgebreide en actuele vorm.

.-.-.-.-.-.

Het uitwerken van de uitkomsten van de tellingen is een omvangrijk werk. Het samenstellen van de verslagen per gemeente is bepaald geen sinecure. Successievelijk zullen de Avifauna's van de diverse gemeenten verschijnen. Al deze rapporten leveren boeiend cijfermateriaal over het voorkomen van de vogels. Wat was er tot dusver bekend over de aantallen mussen in het Gooi, over de kieviten en merels, de mezen en de spreeuwen? Alle Gooise vogels zullen ook in de komende jaren door leden van de Avifaunacommissie van de Vogelwerkgroep op de meest sportieve manier "op de korrel" worden genomen. De tellers hopen daarbij de medewerking te krijgen van de eigenaars van grote en kleine natuurgebieden, tot de particuliere stadstuintjes toe! Mogelijk zijn er, die zich geroepen voelen bij het werk te assisteren. Een teintal wandelen door de wijken en luisteren naar de vogelzang..... Mag het een modern verhaal blijven!

De Avifauna van het Gooi

" ACHTERUITGANG IN HET GOOI "

Het is met de vogelstand in het Gooi niet zo florissant gesteld. Dit toont vergelijkingsmateriaal helaas maar al te duidelijk aan. Bij het samenstellen van de Avifauna van het Gooi, werd gebruik gemaakt van particuliere archieven waaruit duidelijk naar voren kwam, dat het zelfs maar een aantal jaren geleden, heel wat beter met de broedvogels van het Gooi was gesteld.
In slechts enkele jaren verdwenen enkele tientallen soorten, in het bijzonder specifieke bos- en heidevogels. De stand van de heidevogels moet als hopeloos worden beschouwd. Een gevolg van de onverantwoorde wijze waarop de natuur in het Gooi wordt beheerd. In het Gooi kan alles.. ... In het rapport de "Zanddijk" het vorige jaar als een uitgave van de Vogelwerkgroep verschenen en zeer lovend in wetenschappelijke kring ontvangen, werd op deze problematiek reeds uitvoerig ingegaan.
Wil men iets van de typische flora en fauna van het Gooi behouden, dan zal men het begrip "natuurreservaat" reëel moeten hanteren en daarnaar handelen. Al te kwetsbare gedeelten zullen moeten worden afgesloten voor bepaalde vormen van recreatie. "Openheid" ook in deze gebieden kan mogelijk blijven door middel van natuurpaden en toegang door middel van gidsen.

Het Gooi staat aan het graf van de laatste wulpen -nog één paar- korhoender -nog tien paar- en boomleeuweriken -nog vijf paar-. Willekeurig is de opsomming van de volgende soorten, die het Gooi als broedgebied hebben verlaten; roodborsttapuit, paapje, houtsnip, nachtzwaluw, havik, steenuil en ijsvogel.
Er ontstaat dus een duidelijke soortenverarming. De laatste nachtegalen zingen in het Gooi en gevreesd moet worden, dat binnen afzienbare tijd geen nachtegaal zich in deze streek meer zal laten horen. Als één van de oorzaken kan hier worden gesteld het verloren gaan van het typische biotoop van deze vogel: dicht struikgewas met onder andere een vegetatie van brandnetels. In dit opzicht is het Gooi te netjes met zijn natuur..... en dat in een streek waar de bewoners zich niet ontzien grote hoeveelheden vuil te storten in en langs de randen van de natuurgebieden.
De achteruitgang van zangvogels als gekraagde roodstaart en braamsluiper moet worden gezocht in een andere slordigheid.... het te royale gebruik van de bestrijdingsmiddelen. Gelukkig zijn er soorten, die zich enigszins aanpassen aan de -te- grote druk op de recreatiegebieden. Zij verplaatsen zich en zoeken als cultuurvolgers de mens op. Een voorbeeld hiervan mag wat het Gooi betreft, de witte kwikstaart worden genoemd. In feite een vogel van "het land". Van de rand van de "steden" Hilversum en Bussum verplaatste de witte kwikstaart zich naar het centrum. Zo treft men in de omgeving van het raadhuis van Hilversum enkele paartjes witte kwikstaarten aan.

.-.-.-.-.-.

Om nog iets van vogelstand te redden willen wij ten slotte een dringend beroep doen op de beheerders en gebruikers van de natuurreservaten. Gun de vogels in het broedseizoen de noodzakelijke rust en ook enige tijd daarna.....!

Aan de gemeentebesturen en particulieren de vraag in de plantsoenen en tuinen ook eens een "wildernisje" te laten staan.....

Aan de bejaardencentra het voeren van de vogels in de winter toe te staan.....

Aan de eigenaars van katten en poezen buiten het bereik van voedertafels, nestkasten en nesten te houden.....

Aan de jeugd geen nesten uit te halen en aan het onderwijs de leerlingen bij herhaling hetzelfde verzoek te doen.....

Het is werkelijk frustrerend te zien hoeveel jongens -en helaas ook ouderen- in het unieke Laegieskamp te Bussum speuren naar een aanvulling van hun "eierencollectie", welke collectie doorgaans na enige jaren in het vuilnisvat belandt.....

Zelfs het vangen van vogels door middel van netten en lijmstokken is in het Gooi een nog niet beëindigd bedrijf. Vogels voor de -verboden- handel.....

Het schieten van vogels -buizerden, valken en uilen tijdens de winter- en trektijd- komt nog voor.... om te kunnen prepareren en verkopen!

.-.-.-.-.-.

Het ophangen van nestkasten in grote getale en rijk gevarieerd naar model en invlieggroote -voor de verschillende soorten-. kan de vogelstand nieuwe impulsen geven. Waarbij wel opgemerkt moet worden, dat controle en onderhoud nodig blijft.
De spechten, die in het Gooi betere tijden hebben gekend, maken gebruik van holle bomen, die..... door de boseigenaren worden opgeruimd!

De Avifaunacommissie van de Vogelwerkgroep hoopt in haar nieuwe uitgave omstreeks 1973, te kunnen melden, dat dank zij een intensieve bescherming het aantal vogels in het Gooi aanzienlijk is toegenomen en vogels, welke in deze streek met uitsterven werden bedreigd, toch konden worden behouden.....

DE AVIFAUNA VAN BUSSUM

Bussum is nog rijk aan vogels. In deze naar oppervlakte kleine gemeente, broeden zestig verschillende soorten vogels. Het aantal broedparen bedraagt 10.296. In het broedseizoen met een gemiddelde van vier jonge vogels per nest, kan het aantal vogels in Bussum dus op ongeveer 41.000 worden gesteld.
Dat betekent, dat in het "hoogseizoen" er in Bussum evenveel vogels als mensen -inwoners- voorkomen!

Er vindt uiteraard in de seizoenen een grote verschuiving plaats. De zangvogels trekken weg -de 329 paar gierzwaluwen reeds in het begin van augustus- en de herft- en wintervogels maken hun entrée. Sommigen brengen de winter in Bussum door, andere vogels beschouwen ook deze gemeente als een "doorgangshuis" en tenslotte zijn er de soorten, die Bussum alleen vanuit de "hoogte" zien. Om enkele van de laatste categorie te noemen: de purperreigers van het Naardermeer en als het najaar aanbreekt, de regenwulpen. Deze overvliegers zijn eveneens opgenomen in de uitgebreide soortenlijst. Zij vergroten de Avifauna van Bussum maar behoren dus niet tot de broedvogels. Zo ook worden de wilde ganzen gesignaleerd in de uitgebreide soortenlijst. Iedere Bussumer zal wel eens in het najaar de ganzen hebben zien overvliegen. Op hun weg naar het zuiden -de Biesbosch en Zeeuwse stromen- of weer terug naar hun overwinteringsgebieden -Friesland of IJsselmeerpolders-. Bussum is bijzonder gunstig gelegen in de trekroutes van de vogels. De trekbaan van veel vogels voert over het Gooi-noord. Menige Bussumse vogelliefhebber noteerde een bijzondere waarneming, terwijl hij in zijn voor- of achtertuintje stond.....

Acht leden van de Vogelwerkgroep het Gooi namen deel aan de inventarisatie van Bussum. Zij namen in 1969 elk een flinke wijk voor hun rekening. In 1970 werd de inventarisatie afgerond. Ondermeer werd het systeem van het tellen van de "zingende mannetjes" toegepast. Uiteraard werden ook de niet-zingende vogels genoteerd. Een probleem hierbij vormde de vele "onzichtbare" achtertuinen, zoals speciaal in de Spiegelwijk. Mogelijk bleven enige broedparen voor oog en oor verborgen, zoals holenbroeders; de mezen in de nestkasten!
Er is voorts sprake van een fluctuatie in de totalen van enkele soorten. Onder invloed van vermoedelijk klimatologische omstandigheden, treden er wel eens verschuivingen op. Zo noteerde één van de hoofdwaarnemers in zijn wijk -het Spiegel- één zingende braamsluiper -1969- en het jaar daarop liefst drie! Ook de zanglijster nam plotseling toe in deze wijk: eveneens van één tot drie. Voorts stelde hij een toeneming vast van een aantal grauwe vliegenvangers -één naar twee- en het zwartkopje -vier naar zes-. Ook het aantal nachtegalen in het Laegieskamp wisselde sterk. In 1962 was de nachtegaal er met vijf paar vertegenwoordigd, in 1964 met vier, in 1966 met twee, in 1968 plotseling opnieuw met vijf en in 1969 met één paar. In 1970 werd helaas het broeden van de nachtegaal in het Laegieskamp niet meer vastgesteld.....

Dit Laegieskamp vormt ook in ornothologisch opzicht een hoofdstuk apart. Jeugdbonden voor Natuurstudie legden dit reeds eerder in één rapport vast. Bij een beter beheer -intensievere controle, propaganda op scholen- zou het mogelijk moeten zijn van het Laegieskamp ook ornithologisch een

paradijsje te maken. Als Bussum in algemene zin nu eens meewerkte aan de bescherming van de flora en fauna van het Laegieskamp moet er voor de inwoners van deze gemeente een wereld open kunnen gaan.....
Er zou in de toekomst onder leiding van b.v. natuurgidsen opnieuw geluisterd kunnen worden naar de vogelzang, misschien weer naar de nachtegalen!

.-.-.-.-.-.-.-.

De meest voorkomende vogel van Bussum is -hoe kan het anders- de huismus. Het aantal broedparen bedraagt 6999. De vogel heeft een grote voorsprong op nummer twee van de lijst; de merel met 661 broedparen. En dat ondanks het ontstellende grote aantal verkeersslachtoffers! De spreeuw met 486 paar mag er ook best zijn alsmede de gierzwaluw met 330 paar. Het aantal ringmussen met 63 paar. Het aantal gierzwaluwen kon worden vastgesteld door middel van tellingen vanaf de St. Vitustoren. De toekomstige kernsanering -het verdwijnen van met dakpannen belegde percelen- zou wel eens funest kunnen zijn voor deze interessante zomervogel. Tot de zeer zeldzame broedsoorten van Bussum mogen worden gerekend de ransuil, appelvink, europese kanarie en sijs met elk één broedpaar. Voorts levert de omgeving van het Laegieskamp nog enkele zeldzame broeders op; waterral, kleine karekiet en rietzanger.

Bussum werd in zes wijken verdeeld;

1. Laegieskamp
2. het Spiegel
3. de Ooster- en Wester Engh, inclusief het waterleidingbos
4. Brediuskwartier
5. Centrum
6. de nieuwe wijken.

Het Spiegel kan als de vogelrijkste wijk worden beschouwd. Uiteraard dank zij de villatuinen, de kwekerijen en het strookje hei.
In de tuintjes van het oude centrum komen nog altijd meer dan duizend paar vogels voor.
Vogelrijk mag ook de omgeving van het Brediuskwartier worden genoemd met de plantsoenen en de waterpartijen.
Betreurd m g worden het drukke beloop van de Westerhei. Op dit aan de Randweg grenzende gebied broedden tot voor kort nog enkele paren kuifleeuwerikken en boompiepers. De kuifleeuwerik zocht zijn toevlucht tot de platte grintdaken van de flatgebouwen. De broedsels op "vier hoog" gelukten wel, maar de jonge vogels hadden weinig levenskansen op de te drukke heideterreintjes. De kuifleeuwerik één van de laatste typische vertegenwoordigers van de Gooise hei, zal vermoedelijk binnen enkele jaren ook als broedvogel uit Bussum verdwenen zijn.

De -kleine- gemeente Bussum 817 ha groot. Daarvan is 387 ha bebouwd en 430 ha onbebouwd. Hieruit zou men kunnen concluderen, dat in Bussum bijna 13 vogels per ha voorkomen. Het Laegieskamp behoort echter niet tot het grondgebied van Bussum hoewel deze gemeente er wel het beheer over uitvoert. Op Bussumse bodem komen dus in feite ruim 12 vogels per ha voor. Er is in deze Avifauna geen rekening gehouden met de broedvogels van de Hilversumse Meent.

.-.-.-.-.-.

Soort	1	2	3	4	5	6	Totaal
1. wilde eend	12	4	2	5	2	4	29
2. fazant	2	1	3	-	-	-	6
3. waterhoen	1	-	-	3	-	-	4
4. meerkoet	3	-	1	1	-	-	5
5. waterral	1	-	-	1	-	-	2
6. holenduif	-	1	2	1	-	-	4
7. houtduif	9	61	28	50	11	21	180
8. turkse tortel	5	47	15	22	10	18	117
9. tortelduif	1	2	2	2	-	1	8
10. koekoek	1	2	1	1	-	-	5
11. grote b. specht		2	2	1	-	-	5
12. groene specht	1		1	-		-	3
13. bosuil	-	4	1	2	-	-	7
14. ransuil	-	1	-	-	-	-	1
15. gierzwaluw	-	±130	21	67	78	34	330
16. kuifleeuwerik	-	-	2	-	-	1	3
17. boerenzwaluw	1	5	-	2	-	-	8
18. huiszwaluw	-	-	-	3	-	-	3
19. boompieper	-	4	1	-	-	-	5
20. w. kwikstaart	3	2	2	-	-	1	8
21. winterkoning	15	39	11	22	9	8	104
22. huismus	25	±2130	809	±1985	± 700	±1350	6999
23. ringmus	4	19	12	24	1	3	63
24. grote lijster	2	7	2	6	-	-	17
25. zanglijster	4	14	10	8	-	1	37
26. merel	17	219	98	177	62	88	661
27. gekr. roodstaart	3	16	7	11	1	6	44
28. rachtegaal	1	-	-	1	-	-	2
29. roodborst	6	58	23	26	5	19	137
30. k. karekiet	1	-	-	-	-	-	1
31. rietzanger	1	-	-	-	-	-	1
32. spotvogel	1	-	-	1	-	-	2
33. zwartkop	4	12	6	11	1	4	38
34. tuinfluiter	2	15	7	4	-	2	30
35. grasmus	-	1	1	-	-	-	2
36. fitis	1	15	9	18	2	5	60
37. goudhaantje	1	6	3	4	-	-	14
38. vuurgoudhaantje	-	1	-	1	-	-	2
39. koolmees	7	43	29	61	18	30	188
40. pimpelmees	2	17	10	14	5	8	56
41. glanskop	-	2	4	2	-	1	9
42. matkop	3	1	3	1	-	-	8
43. staartmees	2	6	4	1	-	-	13
44. gr. vliegenvanger	1	3	2	3	1	2	12
45. heggemus	7	33	29	41	6	19	135
46. boomklever	-	2	-	1	1	-	4
47. boomkruiper	4	5	2	9	1	1	22
48. groenling	7	32	11	33	2	16	101
49. appelvink	-	1	-	-	-	-	1
50. kneu	2	4	3	1	-	1	11
51. vink	7	51	18	29	5	15	125
52. tjiftjaf	15	28	10	30	-	6	89
Transport	195	3047	1207	2686	921	1665	9721

Soort	1	2	3	4	5	6	Totaal
Transport :	195	3047	1207	2686	921	1665	9721
53. eur. kanarie	-	1	-	-	-	-	1
54. spreeuw	30	104	59	117	84	92	486
55. zwarte kraai	2	1	1	1	-	-	5
56. kauw	3	13	5	7	5	4	37
57. ekster	2	11	6	6	-	3	28
58. gaai	4	6	1	1	-	-	12
59. braamsluiper	1	2	1	1	-	1	6
Totaal :	237	3185	1280	2819	1010	1765	10296

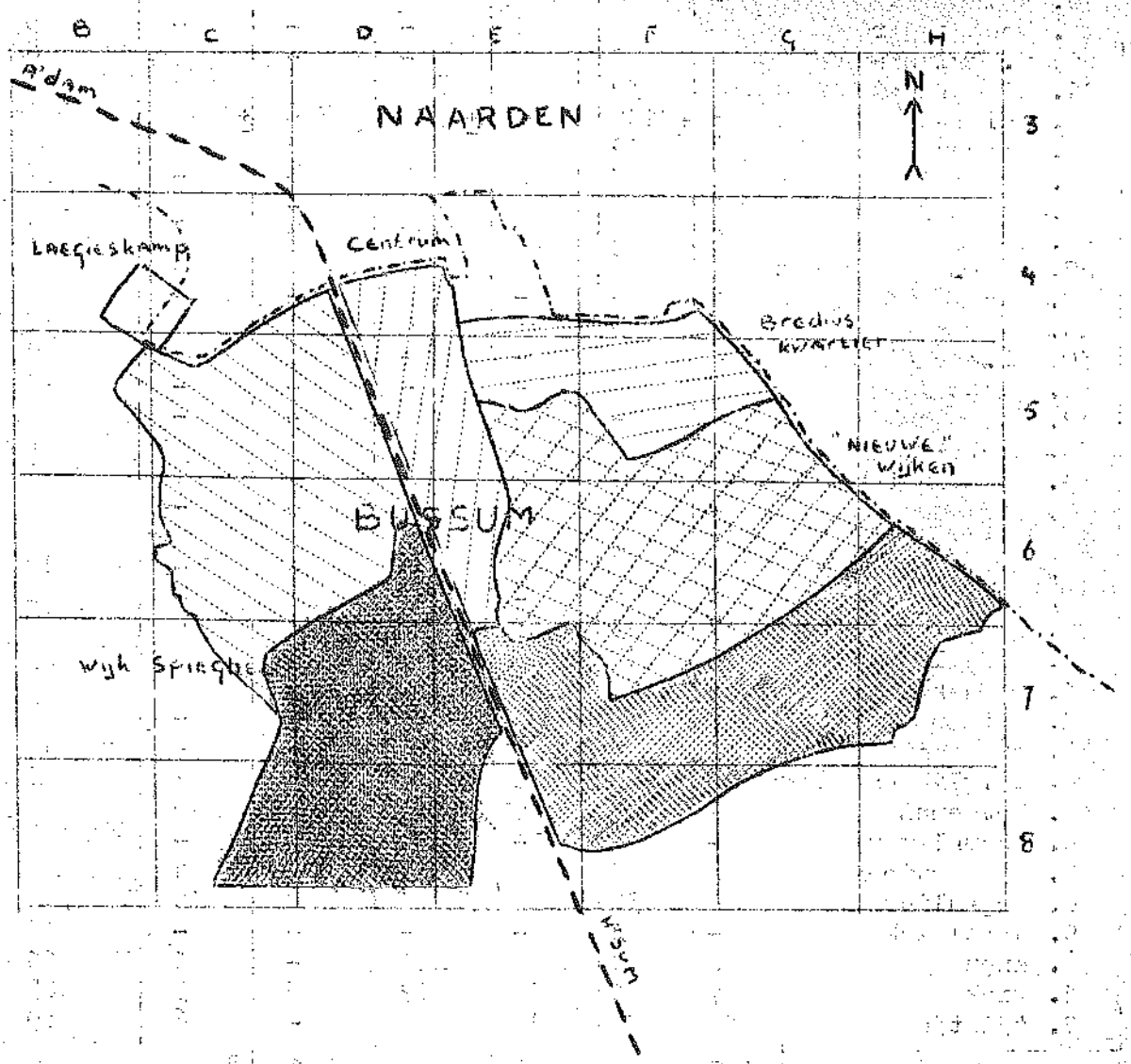

= Toelichting op broed- en trekvogels =

1. fuut, schaarse doortrekker -Laegieskamp-
2. dodaars, schaarse doortrekker en wintergast -Laegieskamp, vijvers en sloten Mouwtje-
3. aalscholver, algemeen -broedvogel van het Naardermeer-
4. blauwe reiger, fouragerend in klein aantal in vijvers -Laegieskamp en omgeving Mouwtje-. In 1964 mislukte poging tot broeden van twee paar op het Laegieskamp.
5. purperreiger, algemeen tijdens voedseltochten tussen Naardermeer en Eempolder.
6. woudaapje, zeldzame doortrekker -waarnemingen uit 1963, 1964 en 1967 betreffen het Laegieskamp-
7. kwak, zeer zeldzame doortrekker en wintergast -één waarneming uit 1958 juv. ex. in Brediuskwartier-
8. roerdomp, doortrekker en wintergast in klein aantal -jaarlijks in winterhalfjaar waarnemingen uit Laegieskamp-
9. ooievaar, zeer zeldzame doortrekker -tot 1925 broedvogel van Bussum, maximaal 5 paar-
10. lepelaar, zeer zeldzame zomergast -broedvogel van het Naardermeer-. In juni 1967 één fouragerend in het Laegieskamp.
11. flamingo, één waarneming op 3 maart 1967. Betreft vermoedelijk ontsnapt ex.
12. wilde eend, broedvogel, algemene doortrekker en wintergast
13. wintertaling, doortrekker en wintergast in klein aantal
14. zomertaling, schaarse zomergast en doortrekker
15. smient, zeldzame doortrekker; twee waarnemingen, 13 oktober 1966 en 1 april 1968 in het Laegieskamp
16. toppereend, in winterhalfjaar zeldzame doch regelmatige gast van het Laegieskamp
17. kuifeend, regelmatige wintergast in alle Bussumse vijvers, één zomerwaarneming; juli 1969 in het Laegieskamp.
18. grauwe gans, vele waarnemingen uit periode tussen september en mei hebben betrekking op overvliegende ex.
19. kolgans, zie grauwe gans 18, pleistert somtijds op Hilversumse Meent.
20. rietgans, zie kolgans 19.
21. kleine rietgans, zie kolgans 19, pleistert regelmatig op Hilversumse Meent
22. brandgans, zie grauwe gans 18
23. knobbelzwaan, onregelmatige broedvogel van parken; tot 1967 werden regelmatig twee broedparen vastgesteld.
24. kleine zwaan, zie grauwe gans 18
25. buizerd, zeldzame wintergast omgeving Laegieskamp, doortrekker in klein aantal
26. ruigpootbuizerd, zeldzame wintergast, waarnemingen uit 1962 -Bos van Bouvy- 1965 -Laegieskamp- en 1968 -Bussumer Hei-
27. sperwer, doortrekker en wintergast in klein aantal
28. smelleken, zeldzame doortrekker, waarnemingen uit 1964 -Laegieskamp- en 1968 -Laegieskamp-
29. boomvalk, schaarse zomergast en doortrekker, tot 1968 broedvogel in twee paar -Waterleidingbos en Nieuwe 's-Gravelandseweg-
30. torenvalk, gedurende gehele jaar in klein aantal aanwezig, tot 1967 broedvogel van Laegieskamp.

31. wespendief, waarnemingen betreffen enkele overvliegende ex.
32. slechtvalk, zeer zeldzame doortrekker en wintergast, in vroegere jaren in winterhalfjaar korte tijd verblijvend op St. Vitustoren
33. bruine kiekendief, schaarse waarnemingen omgeving Laegieskamp betreffen broedvogels van Naardermeer.
34. havik, één waarneming uit 1969 omgeving sportvelden Crailo
35. korhoen, zeldzame wintergast op Hilversumse Meent langs bebouwing van Bussum, betreffen broedvogels van Gooise hei
36. patrijs, waarnemingen uit Laegieskamp tot 1967 broedvogel van braakliggende terreinen in Wester-Engh
37. fazant, broedvogel in enkele paren
38. waterral, enkele broedgevallen bekend van Laegieskamp en Nagtglassensloot
39. waterhoen, broedvogel in enkele paren van vijvers en sloten op aangrenzend Naardens grondgebied in tientallen paren
40. meerkoet, broedvogel in enkele paren, doortrekker en wintergast in wisselend aantal
41. scholekster, zomervogel in klein aantal, broedt op Hilversumse Meent
42. kievit, zomervogel en doortrekker in vrij groot aantal, broedt op Hilversumse Meent
43. goudplevier, zeldzame doortrekker, één waarneming uit bebouwde kom; 17 juli 1969 1 ex. op speelweide bij St. Vituscollege
44. watersnip, doortrekker en wintergast in klein aantal -Laegieskamp-
45. houtsnip, zeldzame doortrekker, enkele waarnemingen uit Laegieskamp
46. witgatje, enkele waarnemingen uit Laegieskamp
47. steltkluut, één waarneming 7 juni 1968 Laegieskamp -G. Buhr-
48. wulp, waarnemingen hebben betrekking op overvliegende ex.
49. regenwulp, zie wulp 48.
50. grutto, zie wulp 48, broedvogel van Hilversumse Meent
51. tureluur, zie grutto 50
52. kemphaan, zie wulp 48
53. grote mantelmeeuw, doortrekker en wintergast in klein aantal
54. kleine mantelmeeuw, zeldzame wintergast
55. zilvermeeuw, algemeen gedurende het gehele jaar, waarnemingen hebben vooral betrekking op onvolwassen vogels op voedselvluchten
56. kokmeeuw, zeer algemeen
57. zwarte stern, schaarse doortrekker en zomergast van get Laegieskamp
58. visdief, zie zwarte stern 57, ook waarnemingen uit omgeving Mouwtje
59. holenduif, doortrekker en wintergast, broedvogel in enkele paren.
60. houtduif, zeer algemene broedvogel, doortrekker en wintergast in groot aantal
61. tortelduif, schaarse broedvogel en zomergast, doortrekker in klein aantal
62. turkse tortel, algemeen gedurende het gehele jaar, broedvogel in vrij groot aantal
63. koekoek, aanwezig tijdens het zomerseizoen in klein aantal, broedvogel
64. steenuil, zeldzame doortrekker in het Laegieskamp, twee waarnemingen
65. bosuil, schaars gedurende het hele jaar, in wijk het Spiegel "algemeen" broedvogel
66. ransuil, zeldzame broedvogel en doortrekker -Laegieskamp
67. gierzwaluw, zeer algemene zomergast en doortrekker, broedvogel in vrij groot aantal
68. ijsvogel, schaarse doch regelmatige doortrekker en wintergast -Laegieskamp, Nagtglassensloot en Zanderijsloten-
69. groene specht, doortrekker in klein aantal
70. grote bonte specht, het hele jaar in klein aantal aanwezig, zeldzame broedvogel.

71. kleine bonte specht, tot in 1966 broedvogel in de "bijentuin"
72. draaihals, zeldzame doortrekker en zomergast
73. kuifleeuwerik, broedvogel in enkele paren op de daken van enkele flatgebouwen langs Ceintuurbaan, wintergast klein aantal
74. boomleeuwerik, doortrekker en éénmalige wintergast -fabruari 1962, Parallelweg-
75. veldleeuwerik, algemene doortrekker en zomergast
76. boerenzwaluw, algemene doortrekker en zomergast, broedvogel in klein aantal
77. huiszwaluw, algemene doortrekker en zomergast, broedvogel in enkele paren aan de Brinklaan
78. oeverzwaluw, vrij algemene zomergast en doortrekker
79. boompieper, doortrekker en broedvogel in klein aantal
80. graspieper, zomergast en doortrekker
81. witte kwikstaart, zomervogel en doortrekker in vrij groot aantal, schaarse broedvogel
82. gele kwikstaart, doortrekker en zomergast in klein aantal
83. klapekster, schaarse doch regelmatige wintergast van het Laegieskamp en het Spiegel
84. pèstvogel, zeldzame gast, sommige jaren wat talrijker -invasievogel-
85. winterkoning, algemeen, broedvogel
86. heggemus, algemene broedvogel, doortrekker in klein aantal
87. grote lijster, schaarse zomergast en doortrekker, broedvogel
88. kramsvogel, algemene wintergast en doortrekker
89. koperwiek, vrij algemene doortrekker en wintergast
90. zanglijster, algemene doortrekker en zomergast, broedvogel
91. beflijster, zeer zeldzame doortrekker , in het Laegieskamp twee waarnemingen
92. merel, het gehele jaar in groot aantal aanwezig, algemene broedvogel
93. tapuit, voormalige broedvogel, doortrekker en zomergast in klein aantal
94. roodborsttapuit, zeer zeldzame doortrekker, tot 1967 broedvogel op de aangrenzende Crailose terreinen -huidige sportvelden-
95. paapje, zeer zeldzame doortrekker, voormalige broedvogel
96. gekraagde roodstaart, zomergast en broedvogel, doortrekker in klein aantal
97. zwarte roodstaart, schaarse doortrekker, voormalige broedvogel op het terrein van de gasfabriek, soms als broedvogel aanwezig op in aanbouw zijnde flats
98. nachtegaal, zeldzame broedvogel van Laegieskamp, zeer schaarse doortrekker
99. roodborstje, algemeen gedurende het hele jaar, broedvogel
100. snor, zeldzame doortrekker en zomergast van het Laegieskamp
101. grote karekiet, zeldzame doortrekker en zomergast
102. kleine karekiet, zeldzame broedvogel, schaarse doortrekker en zomergast
103. bosrietzanger, schaarse doortrekker en zomergast, vroeger broedvogel van Laegieskamp
104. rietzanger, zeldzame broevogel, schaarse doortrekker en zomergast
105. spotvogel, schaarse zomergast, broedvogel in enkele paren
106. zwartkop, zomergast, vrij algemene zomergast en broedvogel
107. tuinfluiter, zomergast, vrij schaarse broedvogel
108. grasmus, schaarse zomergast en doortrekker, zeldzame broedvogel
109. braamsluiper, schaarse zomergast en doortrekker, broedvogel
110. fitis, algemene broedvogel en zomergast

111. tjiftjaf, algemeen zomergast en doortrekker, broedvogel
112. goudhaantje, aanwezig gedurende het gehele jaar, schaarse broedvogel
113. vuurgoudhaantje, zeldzame broedvogel en doortrekker
114. grauwe vliegenvanger, doortrekker in klein aantal, broedvogel in enkele paren
115. bonte vliegenvanger, schaarse zomergast, waarschijnlijk broedvogel
116. koolmees, algemeen gedurende het hele jaar, broedvogel
117. pimpelmees, vrij algemene broedvogel, algemene doortrekker en wintergast
118. zwarte mees, schaarse doortrekker en wintergast
119. kuifmees, doortrekker en wintergast
120. glanskopmees, doortrekker en wintergast in klein aantal
121. matkopmees, broedvogel van het Laegieskamp, doortrekker in klein aantal
122. staartmees, gedurende het gehele jaar aanwezig, broedvogel
123. boomklever, het gehele jaar in enkele ex. aanwezig, broedvogel
124. boomkruiper, schaars het gehele jaar, broedvogel
125. geelgors, zeldzame doortrekker en wintergast
126. rietgors, doortrekker en wintergast in klein aantal, voormalige broedvogel
127. appelvink, zeer zeldzame doortrekker en wintergasten, zeldzame broedvogel
128. groenling, gedurende het gehele jaar algemeen, broedvogel
129. putter, schaarse doortrekker en wintergast in het Laegieskamp
130. sijs, talrijke doortrekker en wintergast
131. kneu, vrij algemeen het gehele jaar, broedvogel in klein aantal
135. barmsijs, doortrekker en wintergast in klein aantal
136. europese kanarie, zeldzame broedvogel en doortrekker
137. goudvink, zeldzame doortrekker en wintergast
138. kruisbek, onregelmatig, soms talrijke doortrekker en wintergast, verschijnt soms al in juni
139. vink, algemeen het hele jaar, broedvogel
140. keep, algemene doortrekker en wintergast
141. huismus, zeer algemene broedvogel
142. ringmus, vrij algemene broedvogel, doortrekker en wintergast in vrij groot aantal
143. spreeuw, algemene broedvogel, talrijke doortrekker en wintergast
144. wielewaal, zeldzame doortrekker en zomergast van Spiegel en Laegieskamp
145. zwarte kraai, gedurende het hele jaar aanwezig, schaarse broedvogel
146. roek, schaars, voormalige broedvogel -kolonie aan Lomanlaan in wijk het Spiegel-
147. bonte kraai, doortrekker en wintergast
148. kauw, algemeen, broedvogel
149. ekster, aanwezig gedurende het hele jaar, broedvogel
150. vlaamse gaai, vrij schaarse broedvogel, doortrekker en wintergast in klein aantal
151. notenkraker, het verschijnen van deze vogel heeft doorgaans een invasieachtig karakter -1954 en 1968-

.-.-.-.-.-.